

OPIS DO PROJEKTU ARCHITEKTONICZNO-BUDOWLANEGO

inwestycji polegającej na remoncie i konserwacji kaplicy pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Zakępiu.

Obiekt: Kaplica pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Zakępiu.

**Adres obiektu: Zakępie, gm. Adamów, pow. łukowski, nr ewid. działki 324/2.
/jednostka ewidencyjna: 061103_2 Adamów/
/obręb ewidencyjny: 0014 Zakępie/**

Inwestor: Parafia rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika w Serokomli (dekanat adamowski).

**Adres inwestora: ul. Warszawska 19
21-413 Serokomla**

ZAWARTOŚĆ CZĘŚCI OPISOWEJ:

1. DANE OGÓLNE:
  - 1.1. Rodzaj i kategoria obiektu budowlanego.
  - 1.2. Przedmiot i cel opracowania.
  - 1.3. Podstawa opracowania.
  - 1.4. Lokalizacja i sytuacja.
  - 1.5. Ochrona konserwatorska.
  - 1.6. Dane historyczne.
  - 1.7. Opis architektoniczny kaplicy.
  - 1.8. Analiza porównawcza obiektu przed i po translokacji.
  - 1.9. Dane liczbowe.
2. DANE TECHNICZNE:
  - 2.1. Dane materiałowe. Ocena stanu technicznego.
  - 2.2. Zakres planowanych prac remontowych i renowacyjnych.
  - 2.3. Rozwiązania projektowe.
  - 2.4. Wytyczne realizacyjne.

1. DANE OGÓLNE.

1.1. Rodzaj i kategoria obiektu budowlanego.

Rodzaj obiektu budowlanego:

Kaplica pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Zakępiu.

Kategoria obiektu:

Kategoria X – budynek kultu religijnego.

1.2. Przedmiot i cel opracowania: Przedmiotem niniejszego opracowania jest wykonanie prac remontowych i konserwatorskich obejmujących przede wszystkim: dach kaplicy, oszalowanie ścian zewnętrznych, drzwi zewnętrzne oraz instalacje elektryczne wraz z przebudową zasilania. Szczegółowy zakres projektowanych prac zamieszczono w punkcie 2.2. *Zakres planowanych prac remontowych i konserwacyjnych.* Celem opracowania jest uzyskanie wymaganych opinii i pozwoleń, podstawy do przeprowadzenia procedury przetargowej na wyłonienie wykonawcy oraz wykonanie w/w robót.

1.3. Podstawa opracowania:

- **Karty ewidencyjne zabytków architektury i budownictwa Ośrodka Dokumentacji Zabytków w Warszawie.**
- **dokumenty uzyskane z Urzędu Gminy w Adamowie:**
  - wniosek o dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków zawierający opis planowanej inwestycji,
- **dokumenty uzyskane od proboszcza parafii ks. Pawła Florowskiego – proboszcza parafii pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika w Serokomli:**
  - kopia decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie nr KI. V-7/20/66 z dnia 22 marca 1966 r. o wpisie do rejestru zabytków drewnianego kościoła parafialnego pw. Podwyższenia Świętego Krzyża w Łukowcach (dawnej cerkwi unickiej),
  - kopia decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białej Podlaskiej nr KI.VII-5340/14/87 z dnia 24 lipca 1987 r. w sprawie przeniesienia zabytkowego kościoła z Łukowców,
  - kopia mapy syt.-wys. z 12.09.2007 r.,
  - odpis z księgi wieczystej oznaczonej Kw. Nr 23290,
  - zalecenia konserwatorskie na rewitalizację kaplicy w Zakępiu z dnia 26 maja 2023 r. wydane przez Kierownika Delegatury w Białej Podlaskiej WUOZ w Lublinie /znak pisma: IN.I. 5183.23.1/2023,
  - dokumentacja rozbiórkowa drewnianego kościoła w Łukowcach woj. Biała Podlaska – cz. I. Rysunki inwentaryzacyjno-pomiarowe wraz z numeracją poszczególnych elementów /Fundacja Ochrony Zabytków, Warszawa 1988.05.09/,
  - dokumentacja rozbiórkowa drewnianego kościoła w Łukowcach woj. Biała Podlaska – cz. IV. Dokumentacja fotograficzna /Fundacja Ochrony Zabytków, Warszawa/,
  - kopia projektu wymiany drzwi wejściowych głównych i bocznych w kaplicy w Zakępiu opracowanego w 2013 r. przez Dariusza Gurtat,
  - fotografie archiwalne kaplicy wykonane przez p. Krzysztofa Jodełko /9 szt./ wykonane wg w/w w latach 2005-2008,
- **materiały własne:**
  - umowa o prace projektowe zawarta z Inwestorem,
  - mapa sytuacyjno-wysokościowa w skali 1:500 do celów projektowych,
  - wypis z rejestru gruntów dla działki nr 324/2,
  - fotografie własne wykonane w listopadzie 2023 r. oraz styczniu i lutym 2024 r.,
  - architektoniczne badania nieinwazyjne oraz pomiary własne wykonane 10 stycznia 2024 r.,
  - konsultacje z WUOZ w Lublinie Delegatura w Białej Podlaskiej w dniu 25.03.2024 r.
  - informacje uzyskane od p. Adama Basaka sołtysa wsi Zakępie, uczestnika rozbiórki kościoła w Łukowcach.

1.4. Lokalizacja i sytuacja:

Kaplica pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Zakępiu zlokalizowana jest po północnej stronie drogi powiatowej 1358L Adamów-Zakępie-Hordzież na terenie gminy Adamów (grunty po południowej stronie drogi w tej strefie stanowią teren gminy Serokomla). Nieruchomość zabudowana kaplicą stanowi zbliżoną do prostokąta działkę o powierzchni 2.462 m² oznaczoną w ewidencji geodezyjnej nr 324/2. Krótszym bokiem przylega do utwardzonej drogi powiatowej, dłuższym od wschodu do drogi gminnej, od strony północnej i wschodniej graniczy z działką szkolną. Kaplica usytuowana centralnie z dojściem i wejściem głównym od strony południowej.

Działka ogrodzona, od str. południowej, wschodniej i zachodniej panelami stalowymi w formie sztachet o szer. 12,5 cm i wys. 1,20 cm, od str. północnej panele zgrzewane. Cokół ogrodzenia wylewany z betonu monolitycznego. Ogrodzenie działki nie pokrywa się z granicami geodezyjnymi, od str. wsch., połudn. i zachodniej wciągnięte do wewnątrz, od str. północnej wysunięte w działkę nr 324/1. Brama wejściowa z furką od strony ulicy. Dodatkowa furka od strony drogi gminnej (zachodniej) i od strony północnej. Teren pomiędzy drogą powiatową a ogrodzeniem częściowo utwardzony kostką betonową, przed ogrodzeniem od strony zachodniej drewniany krzyż, stojak na rowery i tablica informacyjna, od str. wschodniej pomnik poświęcony „Pamięci mieszkańców Zakępia pomordowanych przez Niemców w Józefowie Dużym 14.04.1940 roku”. Dojście do kaplicy szer. 5,0 m utwardzone kostką betonową dwubarwną szarą i czerwoną. Od strony zachodniej dojścia przeszklona aluminiowa tablica informacyjna z historią kaplicy w Zakępiu, od strony wschodniej drewniany krzyż. Obejście kaplicy szer. 1,50 m utwardzone kostką betonową w kolorze grafitowym z bocznymi pasami kostki z białą posypką marmurową. Od strony południowej i zachodniej (wzdłuż drogi gminnej) przebiega napowietrzna linia n.n., z której zasilana jest kaplica przyłączem napowietrznym doprowadzonym do ściany prezbiterium (przewody nie izolowane). Równoległe do linii n.n. od str. zachodniej przebiega przez działkę ziemny kabel telefoniczny.

Teren działki płaski z wysoką zielenią wzdłuż ogrodzenia (srebrne świerki i żywotniki), żywotniki po zewnętrznej stronie utwardzonego obejścia, jeden z żywotników zlokalizowany przy południowo-zachodnim narożniku kaplicy. Niska zieleń (trawniki) na pozostałym terenie w granicach ogrodzenia i części placu przed ogrodzeniem (od str. południowej).

1.5. Ochrona konserwatorska:

Dawny kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, obecnie kaplica pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła (dawna cerkiew unicka translokowana z miejscowości Łukowce) **jest wpisana do rejestru „A” zabytków nieruchomych województwa lubelskiego pod numerem A/20.**

1.6. Dane historyczne:

Kaplica pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Zakępiu powstała w latach 1988 – 1991 na bazie materiałów otrzymanych z rozebranego drewnianego kościoła w Łukowcach.

Drewniany kościół w Łukowcach (wieś na terenie obecnej gminy Biała Podlaska) zbudowany ok. 1693 r. przez Karola Stanisława Radziwiłła jako cerkiew unicka (dla wiernych obrządku grekokatolickiego), erygowany w 1695 r.. W 1875 r. została przekształcona w cerkiew prawosławną. Wg zapisów w „zielonej karcie” przebudowana w XIX w. Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę została w 1919 r. rekuncyliowana ‘//’/(przywrócono poprzedni charakter), a w 1921 r. stała się kościołem parafialnym wyznania rzymskokatolickiego. W Łukowcach w latach 1985 – 1987 wybudowano nowy murowany kościół, tym samym stary drewniany kościółek stał się niepotrzebny dla małej parafii liczącej sobie ok. 750 osób. Staraniem ks. Jana Kurowskiego, ówczesnego proboszcza parafii pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika w Serokomli został przeniesiony do Zakępia.

Prace rozbiórkowe w Łukowcach rozpoczęto 16 marca 1988 r. Dokumentację rozbiórkową drewnianego kościoła, m.in. rysunki inwentaryzacyjno-pomiarowe wraz z numeracją poszczególnych elementów, na zlecenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Siedlcach opracowała Fundacja Ochrony Zabytków w Warszawie (zachowana w archiwum parafialnym dokumentacja nosi datę 1988.05.09). Elementy rozebranego kościoła zostały przewiezione do Zakępia na przygotowaną działkę 11 maja tegoż roku. Dwa miesiące później (11 lipca) brygada cieśli przystąpiła do prac montażowych. Główne prace zostały wykonane w tym samym roku wraz z pokryciem kaplicy. Pierwsza msza św. w niewykończonej kaplicy została odprawiona przez wikariusza parafii Serokomla 29 czerwca 1989 r. Rok później 5 sierpnia 1990 r. mszę św. w nadal urządzanej kaplicy odprawił bp Wacław Skomorucha. Ołtarz główny zamontowano w lutym 1990 r., krzyże na wieżach w kwietniu, natomiast w maju zakończono szalowanie.

Ostatecznie budowę zakończono wiosną 1991 r., po którym odbyło się uroczyste poświęcenie kaplicy.

W drugiej połowie lat 90-tych ściany kaplicy zabezpieczono od zewnątrz rozcieńczonym Abizolem (wg. informacji wykonujących te roboty mieszkańców Zakępia, beczkę Abizolu na ten cel otrzymali z Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie, Delegatura w Siedlcach). Około 2015 r. wymieniono stolarkę okienną.

W latach późniejszych dokonano wymiany utwardzenia dojścia do kaplicy z betonowego na kostkę betonową (przed 2008 r.), oraz wymiany utwardzenia obejścia z betonowego na kostkę betonową wraz z oblicowaniem schodów wejściowych głównych i tylnych.

1.7. Opis architektoniczny kaplicy:

- **kaplica drewniana**, na kamiennej podmurówce, konstrukcji wieńcowej (zrębowej) wzmocnionej lisicami, oszalowana, z apsydą skierowaną na północ.

- **korpus** główny oparty na rzucie prostokąta z przylegającym od str. północnej prostokątnym prezbiterium i od str. południowej równa co do szerokości prezbiterium lecz znacznie krótsza kruchta ze schodami prowadzącymi na chór muzyczny. Korpus główny podzielony parą słupów na trzy nawy. Nawa główna szerokości prezbiterium i kruchty. Nawy boczne prawie trzykrotnie węższe od nawy głównej. Po obu stronach prezbiterium prostokątne pomieszczenia mieszczące zakrystię (od str. wschodniej) i po przeciwnej stronie przedsionek/ pom. gospodarcze. Pomieszczenia te krótsze od

prezbiterium a dwukrotnie szersze od naw bocznych. Wejście główne od strony południowej poprzez kruchtę, na osi. W nawach bocznych po dwa otwory okienne. Nad kruchtą chór muzyczny.

- **bryła** zwarta, prezbiterium, nawa główna i boczne oraz kruchta o tej samej wysokości. Przedsionek i zakrystia dwukrotnie niższe od naw bocznych.

- **elewacje**: frontowa (południowa), jednoosiowa, dwukondygnacyjna, zwieńczona trójkątnym szczytem. Na osi: drzwi prostokątne, dwuskrzydłowe, zwieńczone niewielkim dwuspadowym daszkiem wspartym na prostych konsolach. Powyżej na osi niewielkie kwadratowe okno w obramieniu. Na trójkątnym szczycie prosty drewniany krzyż przylegający do desek oszalowania.

Elewacje boczne kaplicy (wschodnia i zachodnia) obie takie same: w nawach po parze okien prostokątnych, oknami kwadratowymi w prezbiterium (powyżej przyległości) oraz niewielkimi oknami kwadratowymi w przedsionku i zakrystii. Okna z obramieniami jak na elewacji frontowej.

Elewacja tylna (północna) bezokienna z prostokątnymi drzwiami jednoskrzydłowymi prowadzącymi do przedsionka.

- **dach**: dwuspadowy o wspólnej kalenicy kruchty, korpusu głównego (wraz z nawami bocznymi) i prezbiterium zamkniętego trzecią połacią. Nad kruchtą kwadratowa w rzucie wieżyczka przepruta prostokątnymi otworami zamkniętymi żaluzjami, zwieńczona daszkiem namiotowym z metalowym krzyżem na szczycie. Nad prezbiterium sygnaturka, w rzucie kwadratowa, w formie daszku namiotowego wspartego na czterech słupach (z metalowym krzyżem jw.). Nad przedsionkiem i zakrystią dachy ćwierć-półszczytowe. Pokrycie dachów blachą na rąbek stojący.

- **wnętrze** – nakryte stropem płaskim o jednakowej wysokości w kruchcie, prezbiterium oraz nawach. Słupy oddzielające nawy boczne na cokołach, podtrzymują płatwie stropu. Podłogi drewniane z podniesieniem o jeden stopień w prezbiterium i o dwa dalsze przed ołtarzem. Ściany i sufity obite boazerią.

W ołtarzu głównym znajduje się obraz ukrzyżowanego Chrystusa oraz rzeźby patronów kaplicy św. Piotra i Pawła. W bocznych ołtarzach znajdują się obrazy: po lewej św. Franciszka z Jezusem Ukrzyżowanym, po prawej Matki Bożej Łaskawej. Przy wejściu do prezbiterium znajduje się chrzcielnica, a po prawej ambona, do której schody prowadzą z przedsionka.

- **stolarka** – drzwi zewnętrzne drewniane płycinowe, wejściowe główne dwuskrzydłowe 6-płycinowe, drzwi wejściowe do przedsionka jednoskrzydłowe 15-płycinowe. Drzwi wewnętrzne (do zakrystii i przedsionka) dwuskrzydłowe, deskowe opierane w pionie boazerią profilowaną jak na ścianach.

Okna ościeżnicowe (polskie). Okno nad wejściem głównym prostokątne, dwuskrzydłowe, czteropolowe (górne pola niższe). Okna w nawach prostokątne, dwuskrzydłowe, ośmiopolowe. Okna w prezbiterium prostokątne, dwuskrzydłowe od wewnątrz i jednoskrzydłowe od zewnątrz, czteropolowe (górne pola niższe). Okna w przyległościach (zakrystia i przedsionek) kwadratowe, czteropolowe, jednoskrzydłowe (tylko na zewnątrz ościeżnicy).

- **instalacje** – elektryczne i odgromowe.

1.8. Analiza porównawcza obiektu przed i po translokacji obiektu:

Analizy dokonano na podstawie dostępnych źródeł, przede wszystkim archiwalnej dokumentacji fotograficznej i własnych badań oraz pomiarów. Uwagi, które się nasuwają są następujące:

- **w zakresie posadowienia konstrukcji** – kościół w Łukowcach był posadowiony na podmurówce murowanej z cegły palonej nieznacznie wyniesionej ponad teren, w Zakępiu zmontowano ściany na kamiennej podmurówce wyniesionej znacznie wyżej z poziomą izolacją przeciwwilgociową,
- **elementy konstrukcyjne** – układ konstrukcji ścian, stropów i więźby dachowej został odtworzony z oryginalnego materiału z nieznacznym udziałem nowego drewna (m.in. części podwalin i legarów),
- **elementy wykończeniowe:**

Oszalowanie zewnętrzne ścian – w obydwu przypadkach oszalowanie z szerokich desek w układzie pionowym, w Łukowcach oszalowanie dwurzędowe, w dolnej strefie wysoki cokół z poziomą profilowaną listwą rozdzielającą od desek górnych, styki desek zakryte listwą maskującą. Po przeniesieniu do Zakępia ściany zewnętrzne oszalowano nowymi deskami łączonymi na wpust, deski przy krawędziach ozdobiono delikatnym, płytkim profilowaniem. Nie odtworzono nad oknem elewacji frontowej profilowanego niewielkiego frontonu, wprowadzono w miejscu frontonu drzwiowego uproszczoną konstrukcję daszku.

Wykończenie wewnątrz – kościół w Łukowcach posiadał ściany i stropy wykończone szerokimi deskami, w Zakępiu deski pod belkowaniem stropów wyłącznie w nawach i nad chórem, całość pokryta nową boazerią sosnową z deszczulek szer. 6,0 cm (14 cm w rejonie chóru).

Stolarka okienna – w kaplicy w Zakępiu zamontowano nowe okna wraz z obramieniami. Utrzymano wymiary w świetle ościeżnic stanowiących część konstrukcji zmieniając podziały (zwiększając pola).

Stolarka drzwiowa – w kaplicy wstawiono nowe drzwi drewniane zachowując usytuowanie, zmieniając kierunki otwierania drzwi głównych i wyjściowych z przedsionka oraz ich wykonanie. Oryginalne drzwi wejściowe główne sześciopłycinowe miały środkowe płyciny niższe, w kaplicy w Zakępiu wszystkie są jednakowej wielkości. Oryginalne drzwi wyjściowe z przedsionka były opierzone deskami profilowanymi (w jodełkę), w kaplicy są wykonane jako płycinowe (z 15 niewielkimi płycinami). W archiwalnej dokumentacji brak jest fotografii drzwi wewnętrznych.

1.9. Dane liczbowe.

Powierzchnia zabudowy – 135,27 m²

Powierzchnia użytkowa – 123,73 m²

Powierzchnia całkowita – 135,18 m²

Kubatura – 935,00 m³

Zestawienie powierzchni pomieszczeń:

Kruchta – 14,81 m²

Nawa boczna – 11,60 m²

Nawa główna	- 35,35 m ²
Nawa boczna	- 11,16 m ²
Prezbiterium	- 25,07 m ²
Zakrystia	- 9,59 m ²
Przedśionek	- 9,78 m ²
Chór	- 12,75 m ² (p.u. 6,37 m ²)
Razem:	130,11 m ²

2. DANE TECHNICZNE.

UWAGA!

Dla potrzeb inwestycji polegającej na remoncie i konserwacji kaplicy w zakresie wynikającym z wniosku o dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków, wykonana została inwentaryzacja celowa obejmująca swoim zakresem przede wszystkim elementy niezbędne do wykonania planowanych robót. W wyniku wizji lokalnej i szczegółowych oględzin kaplicy nie stwierdzono konieczności wykonywania inwazyjnych badań architektonicznych polegających na odkrywkach w oszalowaniu budynku, podłogach w poziomie parteru i strychu, czy okładzinach wewnętrznych ścian. Elementy więźby dachowej oraz wieżyczek są dostępne od strony przestrzeni strychowej i mogły zostać ocenione pod względem technicznym. Powyższe dotyczy również pokrycia dachowego oraz stolarki.

2.1. Dane materiałowe. Ocena techniczna stanu kaplicy:

2.1.1. Podmurówka – z łamanych polnych kamieni na zaprawie cementowo-wapiennej w dobrym stanie technicznym.

2.1.2. Izolacje poziome – pod podwalinami budynku izolacje poziome z papy asfaltowej wierzchniego krycia na abizolu. Nie stwierdzono nieciągłości izolacji.

2.1.3. Konstrukcja ścian – ściany składają się z poziomo ułożonych wieńców z oryginalnych belek drewnianych łączonych w narożach (węglach) na zamki bez ostatekówek oraz na długości łączone na drewniane kołki (tyble). Z dokumentacji fotograficznej wykonanej przez Fundację Ochrony Zabytków, w Warszawie w marcu 1988 r. wynika, że część belek posiadała niewielkie ostateki, obecnie zakryte deskami szalunkowymi w narożach budynku. Pośrodku ścian zewnętrznych nawy, lisice ściągnięte ze sobą śrubami (rozwiązanie oryginalne widoczne już na fotografiach rozbiórkowych z 1988 r.). W ścianach znajdują się oryginalne elementy konstrukcyjne otworów okiennych i drzwiowych uwidocznione w dokumentacji rozbiórkowej.

Materiał ścian z pierwotnej budowli z niewielkimi wyjątkami (m.in. części podwalin budynku i legarów podłogowych). Z zachowanej dokumentacji fotograficznej wynika, że podwaliny kościoła w Łukowcu praktycznie znajdowały się stosunkowo nisko nad poziomem otaczającego terenu co musiało mieć destrukcyjny wpływ na ich stan zachowania. W poziomie strychu oprócz belek stropowych ściany posiadają belki usztywniające budynek w kierunku poprzecznym o wym. 160x180 i 180x300 mm.

Podczas oględzin i pomiarów nie zauważono oznak uszkodzenia konstrukcji ścian (np. deformacji belek).

2.1.4. Stropy – na belkach drewnianych wys. 240 mm. W poziomie strychu na belkach stropowych podłoga z desek gr. 35 mm, W nawach i nad chórem również z podbitką z desek od spodu. Podbitka od spodu belek stropowych w zakrystii oraz przedsionku. Od dołu wszystkie stropy obite boazerią (lakierowane deszczułki szer. 6 cm). Brak widocznych uszkodzeń i deformacji.

2.1.5. Dachy – krokwiowo-jętkowe z przysuwnicami (przypustnicami). Nad prezbiterium sygnaturka, w rzucie kwadratowa o 4 słupkach o przekroju 165x165 mm wspierających daszek namiotowy. Podobnie wieżyczka nad chórem (4 słupki 150x150 mm). Dachy zostały zmontowane z oryginalnych elementów znajdujących się obecnie w dobrym stanie technicznym. Elementy konstrukcyjne wymagają wyłącznie impregnacji środkami owado i grzybobójczymi. Wskazana jest wymiana krzyżulców (usztynień) sygnaturki i wieżyczki nad chórem, które zostały wykonane z odpadowych desek gr. 3-4 cm (szer. 10-15 cm) w niektórych przypadkach z oflisami oraz w 1 miejscu nakładki na krokiew i przypustnicę (w 1988 r. podczas montażu więźby zastosowano odpadowy materiał w postaci kawałków desek).

2.1.6. Pokrycie dachów – blachą stalową oc. płaską na rąbek stojący w technologii tradycyjnej, z podziałem mijankowym w długości arkusza. Deskowanie pełne z warstwą izolacyjną z papy asfaltowej. Dachy malowane ok. 2010 r. farbami chlorokauczukowymi w kolorze średni orzech (na fot. K. Jodełko dach przed malowaniem). Rynny i rury spustowe na dachu górnym z blachy jw. wykonywane tradycyjnie z blachy płaskiej gr. 0,50 mm. Na dachach zakrystii i przedsionka nowe systemowe rynny dachowe i rury spustowe z blachy stalowej oc. powlekanej koloru brązowego.

Stan pokrycia dobry. Niewielki zaciek stwierdzono w sygnaturce na obróbce w rejonie wyłazu, który należy usunąć w trakcie prowadzonych prac remontowych. Górne rynny dachowe i rury spustowe należy wymienić.

2.1.7. Stolarka okienna – okna drewniane ościeżnicowe (polskie) wykonane ok. 2015 r. z drewna sosnowego, pokryte lakierem bezbarwnym. Stan dobry.

2.1.8. Stolarka drzwiowa:

- drzwi zewnętrzne, wejściowe główne – drewniane, dwuskrzydłowe, otwierające się na zewnątrz, wymiary w świetle 117x198 cm, sześciopłycinowe (płyciny o identycznych wymiarach) malowane farbą olejną w kolorze ciemnego brązu. Drzwi z oznakami destrukcji drewna przez owady. Drzwi przewidziane do wymiany.
- drzwi zewnętrzne z przedsionka – drewniane piętnastopłycinowe, jednoskrzydłowe, otwierające się na zewnątrz o wymiarach w świetle 73x175 cm malowane farbą olejną w kolorze ciemnego brązu. Stan techniczny dobry.
- drzwi wewnętrzne do zakrystii o wym. 100x186 cm oraz do przedsionka o wym. 109x178 cm, dwuskrzydłowe, opierane w pionie boazerią profilowaną jak na ścianach. Stan techniczny dobry.

2.1.9. Oszalowanie ścian zewnętrznych.

Ściany zewnętrzne oszalowane w 1990 r. nowymi deskami łączonymi na pióro i wpust, deski przy krawędziach ozdobiono delikatnym, płytkim profilowaniem. Szerokości desek na elewacji południowej ok. 18 cm, na elewacji wschodniej ok. 18 cm z wyjątkiem wschodniej ściany zakrystii gdzie deski mają szer. 17-25 cm. Na elewacji północnej: ściany zakrystii (24-31 cm), ściana prezbiterium i górne fragmenty ścian naw bocznych szer. ok. 18 cm, oraz ściana przedsionka (17-24 cm). Na elewacji zachodniej szerokości desek ok. 18 cm z wyjątkiem wschodniej ściany przedsionka z deskami szer. 15-33 cm. Deski ciągłe na całej długości od belki podwalinowej do murlaty. Grubość desek o szer. ok. 18 cm wynosi 45 mm, deski o zróżnicowanych szerokościach na zakrystii oraz przedsionku gr. 30 mm. Impregnat z rozcieńczonego Abizolu, którym pokryte były deski pod koniec lat 90-tych pozostał w stanie szczątkowym.

Czynniki fizyko-chemiczne takie jak zmiana warunków atmosferycznych oraz bezpośrednie nasłonecznienie (promieniowanie ultrafioletowe) spowodowały zmiany w drewnie. Wiatr, który wydmuchiwał, deszcz, który wymywał miękisz z desek, spowodowały nie tylko usunięcie impregnatu ale też powstanie wgłębień między słojami. W konsekwencji obecnie ściany są koloru ciemno-szarego z jaśniejszymi fragmentami bezpośrednio pod okapami. Kurczenie desek spowodowało zwiększenie szczelin pomiędzy krawędziami jednakże bez wysunięcia wpustów. Wszystko to wpływa negatywnie na odbiór estetyczny obiektu.

Stan techniczny oszalowania jest dobry, nie zaobserwowano większych ubytków, wypaczenia desek, rozkładu brunatnego drewna, porażenia przez grzyby domowe i owady. Oszalowanie kaplicy wymaga oczyszczenia z nawarstwień brudu, impregnacji oraz scalenia kolorystycznego. Stan drewnianych żaluzji w wieżyczce na chórze należy ocenić w trakcie czyszczenia, w przypadku złego stanu należy je wymienić odwzorowując istniejące.

2.1.10. Wnętrza – podłogi z desek pokryte farbą olejną w kolorze średni brąz w dobrym stanie technicznym nie wymagają remontu. Również boazerie na ścianach i sufitach pokryte lakierem bezbarwnym są w bardzo dobrym stanie.

2.1.11. Instalacje.

Obiekt posiada napowietrzne, trójfazowe, nieizolowane przyłącze elektroenergetyczne. Układ pomiarowy energii elektrycznej znajduje się wewnątrz budynku.

Okresowe badania instalacji elektrycznej przeprowadzone przez firmę Usługi Instalatorstwa Elektrycznego Wiesław Kędziora, z dnia 26.04.2024 wykazały, że instalacja elektryczna nie spełnia wymaganych norm i w myśl aktualnie obowiązujących przepisów nie nadaje się do eksploatacji.

Obiekt wyposażony jest w wewnętrzne instalacje elektryczne: gniazd 230V, oświetlenia, nagłośnienia, ogrzewania elektrycznego, obwodów 400V, odgromową oraz instalację sygnalizacji pożaru.

2.1.12. Ogólna ocena techniczna – uwzględniając naturalne zużycie wynikające z okresu użytkowania należy stwierdzić, że kaplica znajduje się w dobrym stanie

technicznym. Społeczność Zakępiea dba zarówno o budynek jak i o utrzymanie otoczenia we właściwym stanie. Planowane roboty remontowe i konserwacyjne w ramach dotacji z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków mają za zadanie usunąć istniejące zagrożenia (uszczelnienie i malowanie dachu, impregnacje drewna, wymiana drzwi zewnętrznych) i utrzymać dobry stan obiektu. W ramach prowadzonych robót zaprojektowano przywrócenie oryginalnego wyglądu elewacji m.in. poprzez odtworzenie detali architektonicznych w postaci portyku wejściowego oraz tympanonu nad górnym oknem. Z uwagi na ograniczone środki finansowe, inwestor wymianę schodów zewnętrznych nieadekwatnych do stylistyki obiektu, ewentualnie ogrodzenia (stylowa brama i furta wejściowa oryginalna z Łukowca, pozostałe elementy współczesne) i utwardzenia placu planuje wykonać w drugim etapie projektowania i realizacji.

2.2. Zakres planowanych prac remontowych i konserwacyjnych.

Zakres projektowanych robót obejmuje:

- uzupełnienie obróbek blacharskich sygnaturki w rejonie wyłazu oraz wymiany rynien dachowych i rur spustowych górnego dachu,
- oczyszczenie elementów więźby dachowej,
- wymiana krzyżulców (usztywnień) sygnaturki i wieżyczki nad chórem oraz wkładek (klinów) pomiędzy krokwią a przypustnicą,
- oczyszczenie z nawarstwień brudu oszalowania ścian wieżyczki (9,38 m²),
- oczyszczenie z nawarstwień brudu oszalowania ścian przyziemia kaplicy (266,26 m²),
- oczyszczenie z lakieru bezbarwnego (z połyskiem) obramowań okien
- impregnację więźby dachowej,
- wymiana 4 żaluzji wieżyczki (1,60 m²) w przypadku stwierdzenia podczas czyszczenia złego stanu zachowania,
- oczyszczenie pokrycia dachowego z zanieczyszczeń i malowanie farbami chlorokauczkowymi (dach główny - 222,50 m², dach wieżyczki – 8,40 m² i dach sygnaturki – 4,00 m²),
- wymiana drzwi wejściowych do kaplicy oraz przedsionka,
- impregnacja oszalowania wieżyczki i ścian przyziemia,
- odtworzenie elementów architektonicznych na elewacji południowej (frontonów – drzwiowego i okiennego) oraz oblistwowania na połączeniach desek szalunkowych i poziomej listwy cokołowej.
- w zakresie robót elektrycznych przewidziano wykonanie:
  - przebudowę przyłącza elektroenergetycznego na napowietrzne izolowane lub kablowe (w zależności od wydanych przez PGE Dystrybucja warunków),
  - przebudowę układu pomiarowego energii elektrycznej na zewnętrzną ścianę budynku lub w linię ogrodzenia/granicy działki (w zależności od wydanych przez PGE Dystrybucja warunków),
  - wykonanie przeciwpożarowego wyłącznika prądu,
  - wykonanie instalacji oświetlenia awaryjnego i ewakuacyjnego

- wymianę instalacji elektrycznych:
  - gniazd 230V
  - oświetlenia
  - nagłośnienia
  - obwodów 400V
  - odgromowej

Bez zmian pozostaje instalacja systemu sygnalizacji pożaru.

Nowa instalacja zostanie wykonana przewodami ułożonymi w miejscach niewidocznych w korytach kablowych (strych), a w miejscach widocznych – pod boazerią, pod listwami cokołowymi i szalunkiem ścian zewnętrznych.

Uwaga! W przypadku konieczności ułożenia przewodu na powierzchni należy go ukryć pod listwą drewnianą scaloną kolorystycznie z listwami boazerii.

2.3. Rozwiązania projektowe.

2.3.1. Oczyszczenie z nawarstwień brudu oszalowania ścian przyziemia kaplicy.

W celu oczyszczenia oszalowania ścian przyziemia kaplicy z nawarstwień brudu oraz ewentualnych mikroorganizmów znajdujących się na powierzchni desek należy zastosować niskociśnieniowe piaskowanie drewna. Należy dobrać odpowiednią granulację ścierniwa oraz dyszy do piaskowania (powierzchnia robocza strumienia ściernego ok. 40 cm). Przed rozpoczęciem robót należy wykonać próbę w miejscu najmniej eksponowanym (podwalina na elewacji północnej). Po oczyszczeniu desek należy je wyszczotkować wzdłuż włókien szczotkami nylonowymi. W celu maksymalnego scalenia kolorystycznego elewacji należy oczyścić obramienia okien z połyskliwego lakieru bezbarwnego.

2.3.2. Oczyszczenie z nawarstwień brudu oszalowania ścian wieżyczki i słupków sygnaturki.

Należy wykonać jw. Podczas czyszczenia wieżyczki należy szczególną uwagę zwrócić na stan zachowania żaluzji. W przypadku stwierdzenia złego stanu (na co wskazuje ocena wizualna) należy je wymienić starannie odwzorowując wymiary i rozstaw listewek (ze starego zdrowego drewna lub wysezonowanej tarcicy sosnowej klasy I). Niedopuszczalne jest występowanie bieli w tarcicy, z której wykonywane są listwy.

2.3.3. Impregnacja oszalowania ścian przyziemia, wieżyczki i sygnaturki.

Po oczyszczeniu oszalowania należy je zaimpregnować metodą dwukrotnego smarowania preparatem zabezpieczającym przed zgnilizną, sinizną, pleśnią i glonami np. HSL-30/M PROFI firmy Remmers lub innym o takim działaniu. Preparat wnika głęboko w podłoże, pozwalający drewnu oddychać, matowy, nakładany zgodnie z kierunkiem włókien.

UWAGA!

Należy dokonać scalenia kolorystycznego elewacji. Doboru koloru preparatu (bezbarwny, zbliżony do naturalnego koloru drewna lub ciemniejszy) należy dokonać po oczyszczeniu całości elewacji w uzgodnieniu z projektantem oraz WUOZ w Lublinie, Delegatura w Białej Podlaskiej.

2.3.4. Oczyszczenie i impregnacja elementów więźby dachowej.

Dostępne elementy więźby dachowej (krokwie, jętki, belki usztywniające ściany, słupki wieżyczki i sygnaturki) należy oczyścić szczotkami drucianymi i 3-krotnie zaimpregnować poprzez smarowanie bezbarwnym środkiem zabezpieczającym przed szkodliwym działaniem grzybów domowych i owadów (np. Fobos NW). Trudnodostępne powierzchnie należy zaimpregnować poprzez natrysk.

2.3.5. Oczyszczenie pokrycia dachowego z zanieczyszczeń i malowanie farbami ftalowymi.

Pokrycie dachowe z blachy stalowej ocynkowanej, malowanej uprzednio farbami chlorokauczukowymi należy oczyścić z zabrudzeń organicznych myjką ciśnieniową zwykłą wodą bez dodatkowych środków myjących. Po wyschnięciu pokrycie należy zmatowić drobnym papierem ściernym i odpylić. Malować jednokrotnie matową farbą chlorokauczukową dedykowaną do dachów w kolorze ceglastym. Farbę nanosić za pomocą agregatu z bezpowietrznym natryskiem przy temp. otoczenia powyżej + 10 °C

2.3.6. Uzupełnienie obróbek blacharskich sygnaturki w rejonie wyłazu oraz wymiany rynien dachowych i rur spustowych górnego dachu.

Rynny dachowe, i rury spustowe górnego dachu należy zdemonstować pozostawiając rynajzy i uchwyty do rur spustowych, które należy oczyścić wg. w/w zasad i dwukrotnie pomalować farbami chlorokauczukowymi. Nowe rynny półokrągłe i rury spustowe wykonać sposobem tradycyjnym z blachy stalowej płaskiej ocynkowanej gr. 0,50-0,55 mm łącząc odcinki za pomocą spoiwa cynowo-ołowianego. Przed montażem należy dokładnie odtłuścić rozpuszczalnikami i dwukrotnie pomalować (farbą podkładową i nawierzchniową) w kolorze brązowym.

Uzupełnienie/wymianę obróbki blacharskiej wyłazu dachowego w rejonie sygnaturki wykonać z blachy stalowej ocynkowanej gr. 0,50-0,55 w trakcie czyszczenia pokrycia dachowego i po dokładnym odtłuszczeniu rozpuszczalnikami dwukrotnie pomalować farbą chlorokauczukową (podkładową i nawierzchniową) w kolorze dachu. Połączenia wykonać na rąbki stojące.

2.3.7. Wymiana krzyżulców (usztywnień) sygnaturki i wieżyczki nad chórem oraz nakładki na krokwi i przypustnicy.

Krzyżulce (usztywnienia) słupów sygnaturki i wieżyczki nad chórem wykonane w 1988 r. z sosnowych desek/łat o zróżnicowanych szerokościach (10-15 cm) oraz grubościach (3-4 cm) częściowo z oflisem, należy wymienić na nowe z drewna modrzewiowego klasy I o jednolitym przekroju 50x120 mm. Oryginalne poziome stężenia należy pozostawić bez zmian. Każdorazowo po demontażu pary krzyżulców należy zamontować nowe (długości dopasować poprzez pomiar z natury) i dopiero wtedy przystępować do demontażu następnych.

Na połączeniu krokwi (w oryginalnej dokumentacji rozbiórkowej opisanej jako U8) z przypustnicą należy zdemonstować nadbitki z odpadowych kawałków desek gr. 25 mm wykonane w 1988 r. i zamocować nakładkę z drewna modrzewiowego o wymiarach zgodnych z rys. szczegółowym (detal „A”).

2.3.8. Wymiana drzwi wejściowych głównych i wejściowych do przedsionka.

Projektowane drzwi wejściowe główne:

Drewniane, dwuskrzydłowe o wymiarach w świetle ościeżnicy 117 x 198 cm, rozwierane na zewnątrz. Drzwi o konstrukcji ramowo-płycinowej, przylgowe, trójpłycinowe z niższą płyciną środkową, wykonane wg załączonych rys. szczegółowych. Grubość ramiaków 45 mm. Skrzydła drzwiowe należy wykonać z wysezonowanego drewna modrzewiowego klasy I o wilgotności względnej 10-15 %. Skrzydła należy obsadzić na 3 nowych stalowych zawiasach (np. występującym w obrocie handlowym pod nazwą „Antyk”) z uwagi na utratę przez istniejące zawiasy o współczesnej formie właściwości nośnych. Skrzydło bierne (usytuowane po lewej stronie) zaopatrzone w rygle (blokady) góra/dół prostej konstrukcji umieszczone na ramie od wewnątrz kaplicy. Skrzydło czynne z listwą przymykową. Zamek wpuszczany z szyldem na klucz i klamką w kolorze stalowym oraz zamek „nadklamkowy”. Dążąc do scalenia kolorystycznego elewacji, należy drzwi zaimpregnować po zakończeniu renowacji oszalowania ścian, dobierając odpowiednio odcień preparatu.

Drzwi zewnętrzne wejściowe do przedsionka.

Drewniane, jednoskrzydłowe (prawe) o wymiarach w świetle ościeżnicy 73 x 175 cm, rozwierane na zewnątrz. Skrzydło składające się z ramy i opierzenia deskami profilowanymi, od zewnątrz układającymi się w ekspozycję „w karo” i prostymi w pionie od wewnątrz. Grubość skrzydła 45 mm. Materiał jw., potrójne zawiasy rozmieszczone symetrycznie. Zamek wpuszczany i „nadklamkowy” jw.

2.3.9. Odtworzenie elementów architektonicznych na elewacji frontowej (frontonów drzwiowego i nadokiennego) oraz oblistwowania na połączeniach desek oszalowania całego obiektu.

W celu zabezpieczenia połączeń pionowych desek oszalowania (obecnie łączonymi na pióro i wpust ze szczelinami różnej szerokości) i przywrócenia oryginalnego wyglądu elewacji należy nabić profilowane pionowe listwy elewacyjne „osłonowe” o przekroju 40x20 mm. Listwy z drewna sosnowego klasy min. **C30** należy rozmieścić równomiernie – zachowując identyczne odległości między nimi. Profil listew wg. załączonych rys. szczegółowych. Mocowanie listew za pomocą gwoździ miedziowanych dł. 50 i 60 mm (w zależności od gr. desek oszalowania).

Pionowe listwy „osłonowe” na wys. 128 cm od poziomu górnego spocznika schodów wejściowych (do spodu listwy) przedzielone profilowaną listwą „cokołową” o max. zewnętrznych wymiarach 50x58 mm wykonanych z drewna sosnowego klasy min. **C30**. Listwy „cokołowe” należy osadzać we wcięciu/wyfrezowaniu w deskach na gł. ok. 10 mm. W celu zabezpieczenia przed wpływem wody opadowej wcięcie należy wykonać z minimalnym skosem w górę. Mocowanie listew do desek oszalowania za pomocą gwoździ miedziowanych dł. 80 mm.

Profilowany fronton drzwiowy i nadokienny wykonane z drewna sosnowego klasy min. **C30** (fronton drzwiowy o szerokości 2257 mm, wysokości 874 mm i max. wysięgu 329 mm, fronton nadokienny o wym. 1425 x 846 x 329 mm). Wypełnienie frontonów ozdobnymi profilami wg. załączonych rys. szczegółowych. Mocowanie w belkach drewnianych zrębu za pomocą kotew chemicznych $\varnothing$ 12 mm, na głębokość 12 cm w miejscach wskazanych w rys. szczegółowych, (po 4 widoczne i po 2 kryte w

każdym frontonie). Suche otwory w belkach należy oczyścić z pyłu i zastosować specjalny grunt zwiększający przyczepność kotwy. Wklejać zgodnie z instrukcją producenta. Od góry profile osłaniające tympanon zabezpieczone przed wpływami atmosferycznymi blachą miedzianą gr. 0,6 mm. Dążąc do scalenia kolorystycznego elewacji, należy frontony wraz z listwami „osłonowymi” i „cokołowymi” zaimpregnować po zakończeniu renowacji oszalowania ścian, dobierając odpowiednio odcień preparatu.

2.3.10. Modernizacja instalacji elektrycznych w zakresie określonym w punkcie 2.2. wg załączonego opracowania.

2.4. Wytyczne realizacyjne.

- Roboty budowlane prowadzone będą w użytkowanym obiekcie, w związku z powyższym Wykonawca powinien harmonogram robót uzgodnić z Proboszczem parafii pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika w Serokomli.
- W przypadku wystąpienia odmiennych warunków od założonych w projekcie, należy dalszy tok postępowania uzgodnić z projektantem.
- Zamienniki materiałowe są dopuszczalne wyłącznie za zgodą Projektanta i Inspektora Nadzoru o ile posiadają co najmniej równorzędne cechy w stosunku do zaprojektowanych.